

NIVÅSTENEN VID LILLA HORREDSJÖN

Agneta Bengtsson Maria-grenen, som bor på Loftsgården nära Lilla Horredsjön i Horred, har i sin ägo haft några gamla handlingar, som beskriver torrperioder på 1800-talet. Dessa dokument har förvarats på olika håll under årens lopp. Agneta har fått dem efter sin far Alfred Andersson, som en gång köpte dem för 5 kronor av en kvinna i Sätilla.

Rektor Daniel Törnsten blev ägare av Loftsgården omkring 1800. Han har utförligt dokumenterat vädersituationen 1826 och 1842 och lät också hugga in namn och några datum i en jordfast sten. Denna finns mellan gamla Helsjövägen och badplatsen vid Lilla Horredsjön. Stenen som är cirka 50 cm lång hade aldrig tidigare varit synlig ovanför vattenytan före 1826, då den ovanligt långa torrperioden inträffade. Stenen är lätt att hitta då man går från parkeringen mot badstranden. Numera ligger den i höjd med gräsytan, men väsentligt över sjöns vattenyta, beroende på att kanalen mot Vasse damm tidvis grävts ut för att få större vattenvolymer till vattenkraftverket i Vasse.

Agneta Bengtsson vid nivåstenen, som hon nu vårdar, liksom hennes far Alfred gjorde.

Originaldokumenten från 1826 och 1842, visas på följande sidor med försök till förtydligande text. Horreds, Istorps och Öxnevalla Hembygdsförenings arkiv, förvarar nu dessa handlingar.

Innevarande års ovanliga torck, har
gifvit anledning låta uthugga åretal,
datum och namn uti en jordfast Sten
i lille Horreds-sjön, som förr aldrig
 varit öfver vatten ytan synlig
är belägen ^{nära} i norr om Wasse Ekesta.
17. aln. från land vid wanlig vat-
ten höjd - teckningen å stenen
är sådan: D.T. 1826. 21/10. Ock som
synnerligen anmärkningsvärt är
att denna torcka börjades i sistleden
Mars månad och utan en och an-
nan liten regnskur fortfar in-
till denna dag, då vatten brist
i de fleste brunnar och mycken
malenöd fådt vidkännas.
Till upmärksamhet för framtiden,
torck dessa rader förvaras af Bengt
Bengtsson i Wasse Westerg. och dess
Efterkommande.

Lofsgård den 21. October 1826.

Daniel Törnsten

Innevarande års ovanliga torck har gifvit anledning låta uthugga åretal, datum och namn uti en jordfast Sten i lille Horreds-sjön, som förr aldrig varit öfver vatten ytan synlig är belägen nära i norr om Wasse Ekesta..., 7. alnar från land vid wanlig vattenhöjd - teckningen å stenen är sådan: D.T. 1826. 21/10

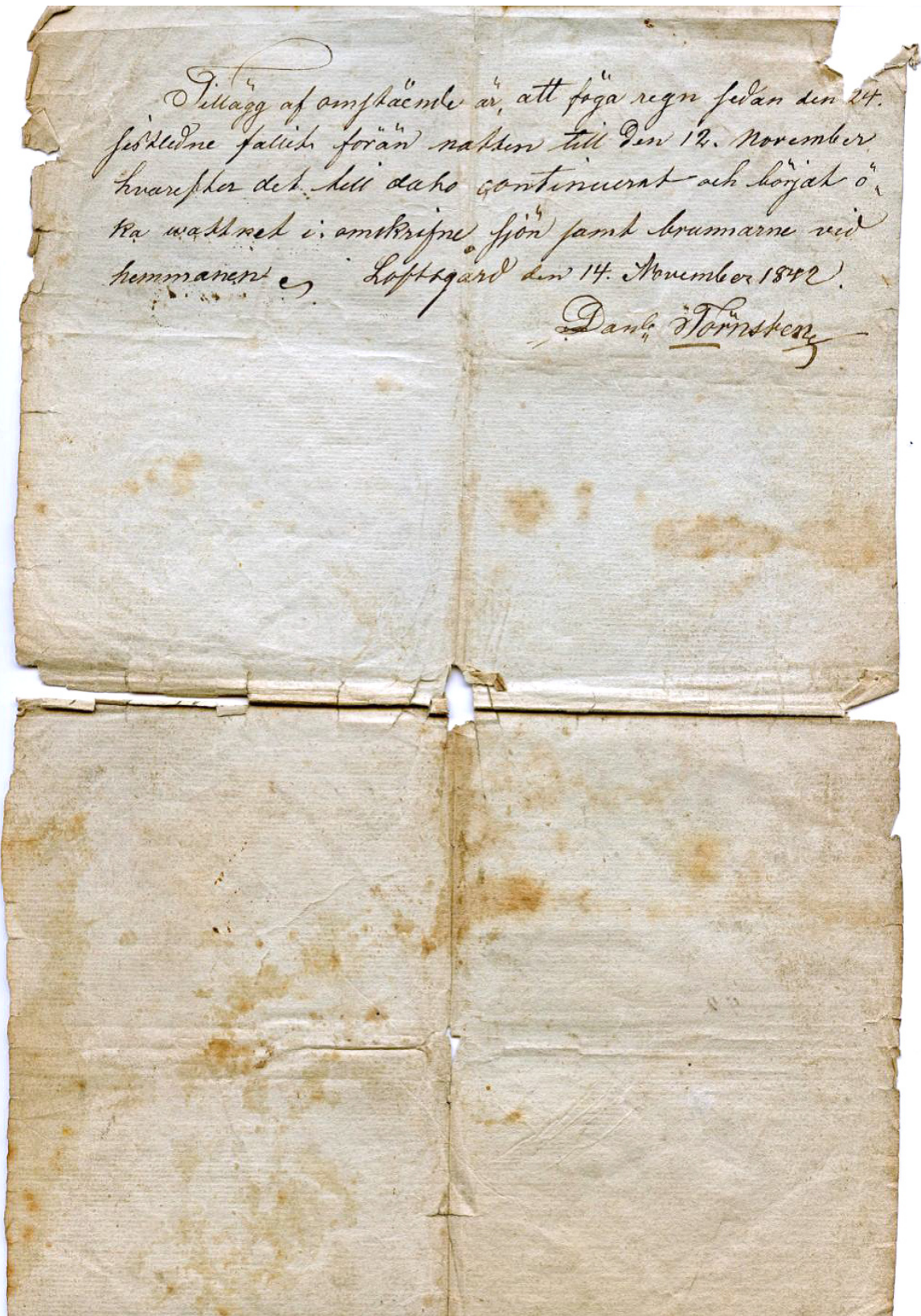
Ock som synnerligen anmärkningsvärt är att denna torcka börjades i sistleden Mars månad och utan en och annan liten regnskur fortfar in till denna dag, då vatten brist i de fleste brunnar och mycken malenöd fådt vidkännas. Till

År 1842. var ett owanligt tork-år—
Januari månad mycket kall under nästan gemnt och ymnigt regnande, Februari deremot omgick med torr, lugn tilllockmed warm wäderlek. Mars, större delen wät men från och med April, Maj, Juni månader var wäletten ganska torr och warm, utan något regn till midsommarstiden, då jorden fick en efterlängtd och frucktbärande rotwätska, men med Juli månad började åter sträng torra och mer än wanlig wärme, som for combinerade, utan en och annan mindre snart sagt, obetydlig regnskur, ända till den 22. October, då total wäderlekes förändring inträffade de mest periodiskt regnande.
Mycket frärlighet att få förmalet spanne ~~med till följande~~ ~~en öppen wassercur~~
i de fleste brunnar märke wittkänas intill den na dag, och ärens gröda af Jät, har blifwit gifwande på de flesta orter i Rikek, men på åkerne i allmänhet få. Den ornsteriske fidesen i lilla Horreds-sjön, som jag lät torkkäret 1826. med namn och ärtal hemärka, har Swarcken för det året, eller ~~fe~~ ^{från} ~~ett~~ ^{sinnevarande}, varit syntlig, emedan sjön, utw varit få utömd af wadden. Jag ömtkar derfor, att denna promession må blifwa förwarad till efterwerlden, jmbd den år 1846. arbetenade.
Loftsgård den 24. October 1842.
Daniel Törnsten

År 1842. var ett owanligt tork-år. Januari månad mycket kall under nästan gemnt och ymnigt regnande. Februari deremot omgick med torr, lugn tilllockmed warm wäderlek. Mars, större delen wät men från och med April, Maj, Juni månader var wäletten ganska torr och warm, utan något regn till midsommarstiden, då jorden fick en efterlängtd och frucktbärande rotwätska, men med Juli månad började åter sträng torra och mer än wanlig wärme, som continuerade, utan en och annan mindre, snart sagt, obetydlig regnskur, ända till den 22 Oktober, då total wäderlekes förändring inträffade medelst

periodiskt regnande. Mycken svårighet att få förmalet spannemål och som äfven wattenbrist i de fleste brunnar måste widkännas intill denna dag. Årets gröda af Säd har blifvit gifvande på de flesta orter i Riket, men Potäterne i allmänhet få. Den omskrifne stenen i lille Horreds-sjön, som jag lät torkåret 1826 med namn och årtal bemärka, har hvarcken före det året, eller sedan förän innevarande, warit synlig, emedan sjön icke warit så utömd af watten. Jag önskar derfor, att denna promemoria må blifva förwarad till efterwerlden, jemte den år 1826 anteknade.

Loftsgård den 24. October 1842. Dan. Törnsten

Tilllägg af omstående är, att föga regn sedan den 24 förledne fallit förän natten till Den 12 November hvarefter det till dato continuerat och börjat öka wattnet i omskrifne, sjön samt brunnarne vid hemmanen. Loftsgård den 14 november 1842. Daniel Törnsten.